

Korkeakoululaitoksen yhteiset tavoitteet/ kohti tavoitetilaa 2030 ja TKI-tiekartan arviointi

---

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja korkeakoulujen välillä käydään sopimuskauden 2021-2024 neuvottelut touko-kesäkuussa 2020. Vuoden 2019 loppuun mennessä on tarkoitus sopia sopimukseen sisällytettävistä kaikista korkeakouluista koskevista tavoitteista, jotka on valmisteltu TKI-järjestelmän toimijoita kuullen. Edellisestä sopimuskaudesta sopimuksen rakennetta ollaan uudistamassa siten, että yhteiset tavoitteet kuvaavat vuoden 2030 tavoitetilaa. Tavoitetilaa on valmisteltu ministeriön ja korkeakoulujen yhteistyönä. Tavoitetilassa on otettu huomioon pääministeri Rinteen hallitusohjelman (<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-756-7>) ja laajapohjaisessa yhteistyössä valmistellun korkeakoulutuksen ja tutkimuksen 2030 –vision linjauksia (<https://minedu.fi/korkeakoulutuksen-ja-tutkimuksen-visio-2030>). Tavoitteena on, että sopimuksessa kaikille korkeakouluille yhteinen osuus keskittyy vain muutamaa keskeiseen tavoitteeseen. Näin vahvistetaan korkeakoulujen sitoutumista ja selkeytetään ohjausvaikutusta. Pääpaino sopimuksessa on kunkin korkeakoulun strategisten tavoitteiden mukaisissa toimenpiteissä edetessä kohti 2030 tavoitetilaa. Korkeakoulujen omien strategisten valintojen ja toimenpiteiden vaikuttavuutta seurataan korkeakoulujen valitsemilla indikaattoreilla välitavoitteineen tai toimenpiteiden aikataulutetulla kehityspolulla.

Pääministeri Rinteen hallitusohjelman mukaisesti opetus- ja kulttuuriministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö ovat käynnistäneet TKI –tiekartan valmistelun. Tiekartta valmistellaan hallinnonalojen välisessä yhteistyössä ja TKI-järjestelmän toimijoita kuullen. TKI-tiekartta 2030 määrittelee Suomen TKI-politiikan keskeiset painopisteet, tavoitteet ja keinot tuleville vuosille. Tavoitteena on hyvinvoinnin, kilpailukyvyn ja kestävä kasvun vahvistaminen, Suomen kehittäminen maailman parhaaksi innovaatio- ja kokeiluympäristöksi sekä T&K -panostusten nostaminen neljään prosenttiin BKT:sta. Tiekartan on tarkoitus olla päivittyvä.

Korkeakouluille ja keskeisille sidosryhmille kohdistettavalla kyselyllä haetaan muutosehdotuksia ministeriön ja korkeakoulujen väliseen sopimukseen sisällytettävään tavoitetilaan 2030 ja näkemyksiä TKI -tiekartan valmisteluun. Vastaukset pyydetään toimittamaan 29.11.2019 mennessä.

Yhteystiedot *

Professoriliitto

Puheenjohtaja Jouni Kivistö-Rahnasto ja toiminnanjohtaja Tarja Niemelä

Korkeakoululaitoksen yhteiset tavoitteet/ kohti tavoitetilaa 2030, Sopimuskausi 2021-2024

Ehdotus korkeakoulujen yhteisiksi tavoitteiksi sopimuskaudelle 2021-2024

Kohti vuoden 2030 tavoitetilaa

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja yliopisto/ammattikorkeakoulu ovat yliopistolain (558/2009) 48 §:n 1 momentin ammattikorkeakoululain (932/2014) 42 §:n 1 momentin nojalla sopineet yliopiston/ammattikorkeakoulun toiminnalle asetettavista tavoitteista. Sopimuksessa asetetut tavoitteet on johdettu hallitusohjelmasta, hallituksen toimintasuunnitelmasta, korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiosta 2030 sekä korkeakoulun strategiasta.

Korkeakoulut luovat edellytyksiä sivistyksen, kestävän kasvun ja hyvinvoinnin vahvistamiselle. Ne tuottavat yhteiskuntaa kehittävää uutta tietoa ja osaamista.

Globalisaatio ja sen myötä korostunut rajat ylittävä kilpailu osaamisesta ja osaajista, tieteen ja teknologian kehitys ja työn murros aiheuttavat korkeakouluissa tarpeen arvioida ja suunnata toimintaa uudelleen. Kansainvälisyys ja kytkeytyminen myös muualla tuotettuun uuteen tietoon ovat toiminnan lähtökohtia. Kestävä kehitys ja globaali vastuu ohjaavat toimintaa. Yhteiskunnan eheys ja vahva demokratia edellyttävät korkeakouluilta vastuullista vaikuttamista.

Korkeakoulut ovat aktiivisia globaaleissa edelläkävijäverkostoissa, jotka auttavat ratkaisemaan ihmiskunnan haasteita. Yhteistyö ja avoimet toimintatavat ovat koulutuksen, tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan keskeisiä voimavaroja. Suomeen syntyy kansainvälisesti houkuttelevia osaamiskeskittymiä ja innovaatioekosysteemejä.

Osaamis- ja koulutustaso nousee vastaten työn muutokseen ja mahdollistaen Suomen erikoistumisen korkeaa osaamista vaativiin tehtäviin. Korkeakoulut toimivat oppijakeskeisesti ja tukevat jatkuvaa oppimista elämän eri tilanteissa. Toimintatapojen uudistaminen parantaa korkeakoulutuksen saavutettavuutta ja tasa-arvoa. Koulutussisällöt, opintojen ohjaus ja korkeakoulujen vahva vuorovaikutus työelämän kanssa tukevat työelämään sijoittumista.

Hyvinvoivat korkeakoulu-yhteisöt ovat Suomen voimavara ja kilpailutekijä. Korkeakoulut ovat hyvin johdettuja ja osaamisen kehittämistä systemaattisesti huolehtivia, Suomen parhaita työ- ja opiskelupaikkoja.

Tutkintotavoitteet

Koulutustason nostoon, hakijasuman purkamiseen sekä alojen ja alueiden osaajapulaan vastaamiseksi etsitään ratkaisuja erityisesti läpäisyä parantamalla, lisäämällä korkeakoulutuksen aloituspaikkoja sekä ulkomaalaisten opiskelijoiden määrää. Tavoitteena on, että korkeakoulutettujen määrä nousee 50 prosenttiin nuorista aikuisista vuoteen 2030 mennessä. Uuden työvoiman tarpeen näkökulmasta kasvu painottuu yliopistotutkinnon suorittaneisiin. Tällöin vuonna 2030 suoritettaisiin ammattikorkeakoulututkintoja noin 28 000 ja yliopistojen ylempiä korkeakoulututkintoja noin 21 000.

Työ- ja yritys-elämäyhteistyötä lisätään kaikilla tutkintotasoilla. Edistetään tohtoritutkinnon suorittaneiden sijoittumista myös muihin kuin yliopiston tehtäviin. Korkeakoulut edistävät yhdessä eri toimijoiden kanssa ulkomaalaisten opiskelijoiden integroitumista Suomeen ja suomalaisille työmarkkinoille.

Kohti vuoden 2030 tavoitetilaa

Korkeakoulut luovat edellytyksiä sivistyksen, kestävän kasvun ja hyvinvoinnin vahvistamiselle. Ne tuottavat yhteiskuntaa kehittävää uutta tietoa ja osaamista.

Globalisaatio ja sen myötä korostunut rajat ylittävä kilpailu osaamisesta ja osaajista, tieteen ja teknologian kehitys ja työn murros aiheuttavat korkeakouluissa tarpeen arvioida ja suunnata toimintaa uudelleen. Kansainvälisyys ja kytkeytyminen myös muualla tuotettuun uuteen tietoon ovat toiminnan lähtökohtia. Kestävä kehitys ja globaali vastuu ohjaavat toimintaa. Yhteiskunnan eheys ja vahva demokratia edellyttävät korkeakouluilta vastuullista vaikuttamista.

Muotoiltu muutosehdotus perusteineen

Korkeakoulut luovat edellytyksiä sivistyksen, kestävän kasvun ja hyvinvoinnin vahvistamiselle. Ne tuottavat yhteiskuntaa kehittävää uutta tutkimustietoa ja osaamista.

Perustelut: yliopistojen tehtävänä on yliopistolain mukaan edistää vapaata tutkimusta.

--

Korkeakoulut ovat aktiivisia globaaleissa edelläkävijäverkostoissa, jotka auttavat ratkaisemaan ihmiskunnan haasteita. Yhteistyö ja avoimet toimintatavat ovat koulutuksen, tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan keskeisiä voimavaroja. Suomeen syntyy kansainvälisesti houkuttelevia osaamiskeskittyymiä ja innovaatioekosysteemejä.

Muotoiltu muutosehdotus perusteineen

Yhteistyö ja avoimet toimintatavat ovat tutkimuksen, koulutuksen ja innovaatiotoiminnan keskeisiä voimavaroja.

Perustelut: Koulutus perustuu tutkimukseen kuten myöskin innovaatiotoiminta.

--

Osaamis- ja koulutustaso nousee vastaten työn muutokseen ja mahdollistaen Suomen erikoistumisen korkeaa osaamista vaativiin tehtäviin. Korkeakoulut toimivat oppijakeskeisesti ja tukevat jatkuvaa oppimista elämän eri tilanteissa. Toimintatapojen uudistaminen parantaa korkeakoulutuksen saavutettavuutta ja tasa-arvoa. Koulutussisällöt, opintojen ohjaus ja korkeakoulujen vahva vuorovaikutus työelämän kanssa tukevat työelämään sijoittumista.

Muotoiltu muutosehdotus perusteineen

Tutkintokoulutuksen aikana tulee kiinnittää erityistä huomiota sen edistämiseen, että opiskelija kykenee valmistuttuaan oma-aloitteisesti ylläpitämään ja kehittämään osaamistaan elämän myöhemmissä vaiheissa, muuttuvien osaamistarpeiden mukaisesti.

--

Hyvinvoivat korkeakouluuyhteisöt ovat Suomen voimavara ja kilpailutekijä. Korkeakoulut ovat hyvin johdettuja ja osaamisen kehittämistä systemaattisesti huolehtivia, Suomen parhaita työ- ja opiskelupaikkoja.

Muotoiltu muutosehdotus perusteineen

Korkeakoulut ovat työhyvinvointiin panostavia, hyvin johdettuja ja osaamisenkehittämisestä systemaattisesti huolehtivia, Suomen parhaita työ- ja opiskelupaikkoja.

Perustelut: korkeakouluista ei tule Suomen parhaita työpaikkoja, ellei niiden henkilöstön ja opiskelijoiden työhyvinvointiin panosteta entistä enemmän. Tämä tarkoittaa kaikille yliopistoille yhtä aikaa tehtäviä vertailukelpoisia työhyvinvointikyselyjä ja muiden henkilöstön tilaa kuvaavien selvitysten kuten esimerkiksi henkilöstötilinpäätösten yhdenmukaista tekemistä ja julkaisemista.

Tutkintotavoitteet

Koulutustason nostoon, hakijasuman purkamiseen sekä alojen ja alueiden osaajapulaan vastaamiseksi etsitään ratkaisuja erityisesti läpäisyä parantamalla, lisäämällä korkeakoulutuksen aloituspaikkoja sekä ulkomaalaisten opiskelijoiden määrää. Tavoitteena on, että korkeakoulutettujen määrä nousee 50 prosenttiin nuorista aikuisista vuoteen 2030 mennessä. Uuden työvoiman tarpeen näkökulmasta kasvu painottuu yliopistotutkinnon suorittaneisiin. Tällöin vuonna 2030 suoritettaisiin ammattikorkeakoulututkintoja noin 28 000 ja yliopistojen ylempiä korkeakoulututkintoja noin 21 000.

Työ- ja yritys-elämäyhteistyötä lisätään kaikilla tutkintotasoilla. Edistetään tohtoritutkinnon suorittaneiden sijoittumista myös muihin kuin yliopiston tehtäviin. Korkeakoulut edistävät yhdessä eri toimijoiden kanssa ulkomaalaisten opiskelijoiden integroitumista Suomeen ja suomalaisille työmarkkinoille.

Muotoiltu muutosehdotus perusteineen

Koulutustason nostoon, hakijasuman purkamiseen sekä alojen ja alueiden osaajapulaan vastaamiseksi etsitään ratkaisuja erityisesti korkeakoulujen resursseja lisäämällä, läpäisyä parantamalla, lisäämällä korkeakoulutuksen aloituspaikkoja sekä ulkomaalaisten opiskelijoiden määrää.

Perustelut: Tutkintotavoitteiden nostaminen tuhansilla ilman lisärahoitusta tarkoittaa tutkimuksen teon edellytysten heikkenemistä ja koulutuksen laadun vähenemistä.

Tulevatko korkeakoulu- ja tiedepolitiikan läpäisevät hallitusohjelman ja korkeakoulutuksen ja tutkimuksen 2030 –vision teemat riittävällä tavalla huomioiduksi sopimuksen tavoitetilassa 2030?

Jos eivät, perustelethan vastauksesi.

Hyvinvoivat korkeakoulut-osio jää liian vähäiselle huomiolle ja konkretia puuttuu.

TKI-tiekartta

Voit tutustua TKI-tiekarttaan tästä [linkistä](#).

Mitkä ovat mielestäsi Suomen TKI-toimintaympäristön nykyiset

a) vahvuudet?

TKI-toiminnan tärkeys Suomen menestymiselle on tunnustettu.

b) kehityskohteet?

Business Finlandin rahoituksen lisääminen

Perustelut: Viime hallituskauden alussa Business Finlandin innovaatorahoituksesta leikattiin 120 miljoonaa euroa. Valitettavasti rahoitusleikkaukset ovat näkyneet Business Finlandin toiminnassa muun muassa siten, että rahoituspäätökset ovat viivästyneet, instrumentteja on muutettu kesken haun ja merkittäviä hankkeita on jäänyt vaille rahoitusta. Business Finlandin kokonaisrahoituksen nostaminen valtion talousarviossa vuodelle 2020 on hyvä asia, mutta määrä ei ole riittävä.

Yritysten ja yliopistojen välisen konsortiorahoituksen lisääminen

Perustelut: Yritysten ja yliopistojen väliseen yhteistyöhön tulee kohdentaa konsortiorahoitusta, jota hallinnoi yliopistot. Tämä kannustaa yrityksiä tekemään yhteistyötä yliopistojen kanssa.

Horizon Europe -ohjelman riittävä resursointi

Perustelut: Tieteelle, tutkimukselle ja innovaatiojärjestelmälle tärkeän Horizon Europe -ohjelman resursointia ollaan vähentämässä jopa 12 miljardilla eurolla eli 15 %:lla. Suomella on merkittävä rooli EU:n budjetin laadinnassa. Mikäli Suomi esittää lisäpanostuksia esim. maataloudelle ja koheesiolle, tarkoittaa se automaattisesti resurssien vähenemistä muualta, kuten Horizon Europe -ohjelmasta.

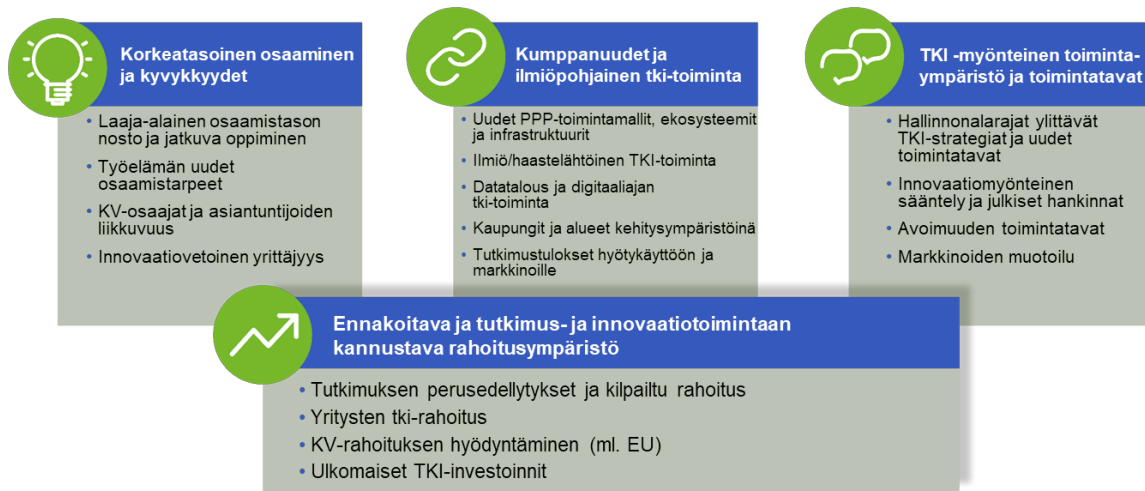

a) Miten arvioisit TKI-tiekartan ehdotettujen tavoitteiden (ks. kuva yllä) relevanssia?

Suomen tulisi olla maailman paras tutkimus-, kokeilu- ja innovaatioympäristö.

b) Mahdolliset muutosehdotukset tavoitteisiin perusteluineen

Tutkimus-sana tulisi lisätä kuvioon.

a) Arvioi TKI-tiekarttaan ehdotettuja painopistealueita (ks. kuva yllä) (1= ei yhtään tärkeä, 5= erittäin tärkeä)

	1	2	3	4	5
Korkeatasoinen osaaminen ja kyvykkyydet	☐	☐	☐	☐	☒
Kumppanuudet ja ilmiöpohjainen tki-toiminta	☐	☐	☐	☒	☐
TKI -myönteinen toimintaympäristö ja toimintatavat	☐	☐	☐	☒	☐
Ennakoitava ja tutkimus- ja innovaatiotoimintaan kannustava rahoitusympäristö	☐	☐	☐	☐	☒

b) Muutosehdotukset painopistealueisiin perusteluineen

Tieteen ja tutkimuksen toimintaedellytysten nostaminen kilpailijamaiden tasolle

Perustelut: Globaalit haasteet, kuten ilmasto- ja väestönmuutokset sekä turvallisuus, heijastuvat yhteiskuntaamme. Tiede ja tutkimus paitsi ratkovat näitä globaalisti sekä kansallisesti, myös tarjoavat suomalaiselle innovaatiotoiminnalle uusia ennennäkemättömiä mahdollisuuksia. Jotta voimme tarttua haasteisiin, pitää kansallisen tiede- ja innovaatiojärjestelmämme toimintaedellytysten taso nostaa vähintään kilpailijamaiden tasolle.

Ennakoitava ja tutkimus- ja innovaatiotoimintaan kannustava rahoitusympäristö -painopistealueeseen uusi alakohta eli julkisen sektorin innovaatiotoiminnan kehittäminen

Perustelut: Julkisella sektorilla on merkittävä rooli yritysten rinnalla tki-toiminnan kehittämisen kohteena.

Ehdotuksesi TKI-tiekartan toimenpiteiksi vuosina 2020-2023 perusteluineen

1) Konkreettinen suunnitelma julkisen sektorin rahoituksen lisäämiseksi sekä kannusteet yksityisen sektorin tuotekehitykseen panostamiselle: Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan 4 prosentin BKT-osuuden tavoite edellyttää noin 3 miljardin euron vuosittaisia julkisia ja yksityisiä lisäpanostuksia tutkimukseen ja kehittämiseen.

2) Toimenpiteet Horizon Europe -ohjelman rahoituksen lisäämiseksi.

3) Yliopistojen rahoitusmallin muuttaminen: Rahoituksen määrän lisäksi tarvitaan merkittävä muutos rahoituksen laatuun. Yliopistojen lyhytaikaisen ja kilpaillun rahoituksen osuutta on vähennettävä ja pitkäaikaisen ei-tulosperusteisen perusrahoituksen osuutta on nostettava, jotta tutkijoilla olisi mahdollisuuksia harjoittaa pitkäaikaista tutkimustoimintaa, tehdä yhteistyötä teollisuuden kanssa ja hankkia kansainvälistä rahoitusta. TKI-rahoituksen BKT-osuus ei nouse tavoitteeseen yliopistojen nykyisellä rahoitusmallilla.

4) Uusien tutkimusavausten mahdollistaminen: Yliopistoilla ei ole lainkaan liikkumatilaa tehdä uusia nopeita tutkimusavauksia. Siinä ajassa, kun professorit ja muut tutkijat joutuvat Suomessa hakemaan pirstaleista hankerahoitusta, mahdollisesti saavat sitä ja perustavat tutkimusryhmän, kilpailijamaissa asiaa on jo ehditty tutkia 2 - 3 vuotta. Tutkimuksen perusrahoituksen nostamisella yliopistot ja tutkimuslaitokset voivat toteuttaa nykyistä ketterämmin uusia "utelaita" tutkimushankkeita yhdessä verkostojensa kanssa ja panostaa lisääntyvän EU-rahoituksen hakemiseen.

5) Yliopistojen ja yritysten ja muiden toimijoiden väliseen yhteistyöhön kannustaminen: Kehyksen ulkopuolisen rahoituksen kohdentaminen kansainvälisiin ja kansallisiin kahden tai useamman toimijan tutkimushankkeisiin, joissa yritykset / kolmas sektori hakeutuu yhteistyöhön yliopistojen kanssa. Yliopistojen merkittävä pääomittaminen mahdollistaa sijoitustoiminnan tuottojen käyttämisen strategisten tutkimusavausten toteuttamiseen yhteistyössä yritysten kanssa. Professoreiden ja muun tutkimushenkilöstön liikkuvuuden edistäminen. PoDoCo-mallien jatkaminen. Rahaa voidaan myös

kohdentaa esim. infran hankkimiseen ja ylläpitokustannuksiin. Tämä osaltaan myös lisääisi Suomen vetovoimaisuutta kansainvälisten tutkijoiden näkökulmasta.

6) Yritysten TKI-toimintaan investoimisen kannustaminen: Erilaisten verohelpotusten myöntäminen. Hallitusohjelmassa mukaan yrityksille voidaan myöntää esimerkiksi 50 %:n ylimääräinen verovähennys yritysten sekä korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten tutkimus- ja innovaatiohankkeiden rahoitusmenoista neljän vuoden ajan.

7) Tutkijoiden tekijänoikeuksien turvaaminen: Tekijänoikeuksien kaventaminen heikentäisi avoimen tutkimuksen sekä keksintö- ja innovaatiotoiminnan kannustimia eikä olisi Suomen edun mukaista. Tämä myös osaltaan vähentäisi kansainvälistä liikkuvuutta.